

ONOMÀSTICA DE COLOMERS

PER

XAVIER ESCORIHUELA CASADEMONT

Introducció

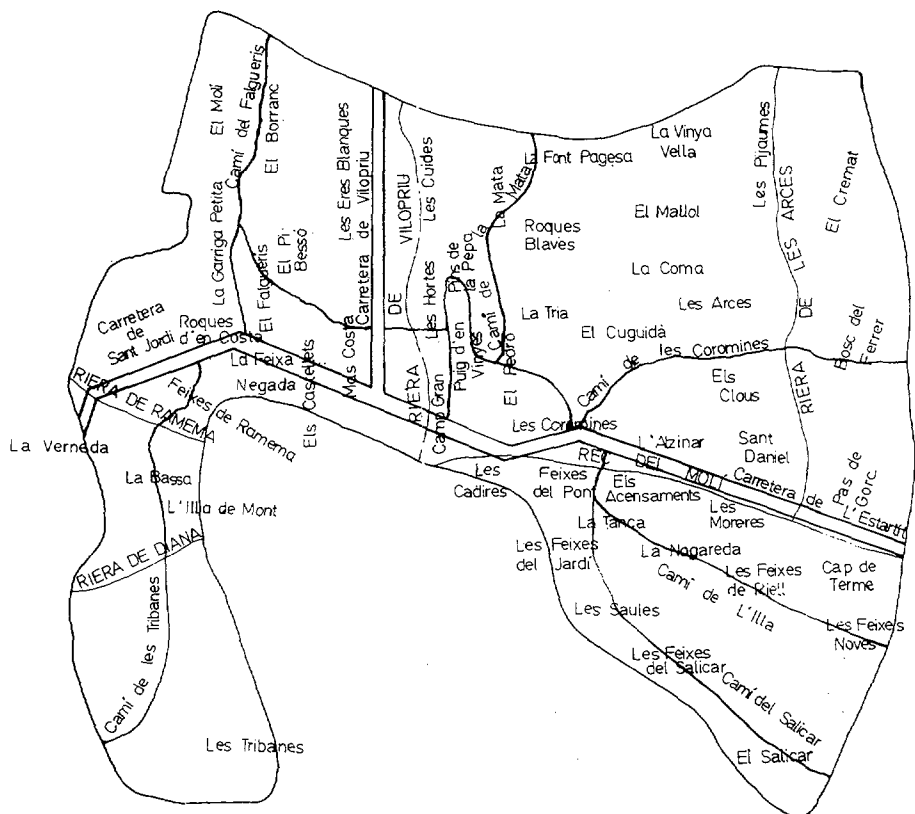
Amb aquest petit treball intento donar una primera visió de l'onomàstica del meu poble, dels noms de Colomers, tant els que fan referència a partides o peces de terra com els que indiquen les diferents cases del poble i d'altres indrets.

La recollida de noms de tota mena és una feina apassionant al meu entendre, ja que permet, d'alguna manera, seguir l'evolució del poble en diferents aspectes, en aquest cas el del conreu de la terra i el de la població.

Els nostres pobles petits, com tots sabem, estan sofrint un procés de despoblament molt important d'uns anys ençà. Aquesta marxa de les persones provocarà que molts noms, siguin topònims o de cases o de qualsevol mena, es perdin. Molts dels joves de tots aquests nuclis de població ja no sabem tots els que podien saber els pares o avis.

Ara encara hi som a temps, encara som a temps de recollir tots aquests noms, de preguntar a tota la gent gran que ens en pugui donar informació, de preguntar a tota aquesta gent que encara està en contacte amb la natura, amb la terra, amb el camp... Tota aquesta gent que encara anomena els arbres, els ocells, les plantes, els camps, etc. pel seu nom.

X. ESCORIGUELA

Això també comporta una tasca filològica realment preciosa, ja que alhora que ens permet de posar-nos en contacte amb la parla popular i pròpia de tota aquesta gent, amb la peculiar manera de pronunciar, ens permet també trobar restes prou importants de la llengua antiga fossilitzades en les romanalles toponòmiques; pensem si no en la conservació de l'article salat (Sant Jordi Desvalls, Puigsacalm, Sant Hilari Sacalm, Palau-sator...), en l'aparició dels morfemes subjacents (Camp Rodon...), etc. És, doncs, un acostament cap als nostres orígens lingüístics, tant de llengua popular com de llengua antiga.

Així doncs, des d'aquí aprofito per donar ànims a tots aquells que estimen la tradició, la història, la llengua i la natura, a fi que, ara que encara s'hi és a temps, es dediquin a la recollida onomàstica als seus pobles o llocs de residència.

Partides i peces de terra

ACENSAMENTS, ELS¹

Situats a l'esquerra del Camí de l'Illa, entre les Feixes del Pont i les Moreres.

ALIVERETES, LES (OLIVERETES)²

A sota els Castelletes i cap al Cementiri.

ALZINAR, L'

Entre les Coromines i Sant Daniel.

ARBRES D'EN GEP, ELS

Peça de terra, plantada d'arbres, situada al costat del meandre més pronunciat del Ter, al costat de la Feixa Negada.

ARCES, LES

Al final del Camí de les Coromines, a dalt a l'esquerra.

BASSA, LA

Al costat dret del Camí de les Tribanes i una vegada passada la Riera de Ramema. Va aparèixer arran d'un aiguat.

BORRANC, EL

Tot seguint la carretera de Vilopriu, a dalt de tot, al final del terme, a mà esquerra.

BOSC DEL FERRER, EL

A l'esquerra de la Riera de les Arces, a sobre del Pas de Gorc.

CADIRES, LES

A mà dreta de la carretera de la Presa, una vegada passat el pont del Rec del Molí.

CAMÍ D'EN VENTURA, EL

El camí que uneix el poble (prolongació de l'actual carrer de Sant Jordi) amb la carretera de Vilopriu, tot travessant la Riera de Vilopriu o Torrent d'en Ventura.

CAMÍ DE L'ILLA, EL

El camí que porta cap a l'Illa i que surt de l'esquerra de la carretera de la Presa una vegada passat el pont del Rec del Molí.

¹ Possiblement d'acensar, posar a cens una propietat.

² Pronúncia pròpia d'aquesta zona:
oliveretes [li r t s].
Les Olives [l z lí s].

X. ESCORIGUELA

CAMÍ DE LES COROMINES, EL

El camí que porta cap a les Coromines, i d'altres peces de terra, tot sortint de Quatre Camins, a la part est del poble, al costat de la carretera de l'Estartit.

CAMÍ DE LES FEIXES NOVES, EL

Camí que surt del de l'Illa en direcció al Salicar.

CAMÍ DE LES TRIBANES, EL³

Camí que comença a la carretera de Sant Jordi, a la Feixa Negada, i que, tot travessant la Riera de Diana, mena cap a les Tribanes.

CAMÍ DEL FALGUERÍS, EL

Camí que surt de la carretera de Sant Jordi, a davant dels Arbres d'en Gep, i que, en direcció nord, mena cap al Falguerís.

CAMÍ DEL SALICAR, EL⁴

Prolongació de la carretera de la Presa, en direcció al Salicar.

CAMP DE L'OLIVAR, EL

Es troba situat a sobre de la Tria.

CAMP DELS PRATS, EL

Situat a sota del Canó.

CAMP GRAN, EL

Entre el Camí d'en Ventura i el Torrent.

CANÓ, EL

Al costat esquerre del Camí de les Coromines, davant del Canó.

CAP DE TERME, EL

Al final del Camí de l'Illa, al costat esquerre i tocant el terme de Jafre de Ter.

CASTELLETS, ELS

Davant mateix del poble, en la seva banda oest, en un turó, a l'esquerra de la carretera de Vilopriu.

CLOS, EL

El lloc on actualment hi ha construïda l'Escola.

CLOUS, ELS

Entre l'Alzinar i la Riera de les Arces, per la banda que toca el Camí de les Coromines.

³ Una tribana és una barrina de fuster. No sé si en aquest cas hi ha alguna relació.

⁴ Salicar: traspuar, sortir aigua a gotes o en petita quantitat. Cal tenir en compte que el Salicar es troba al costat del riu i s'hi filtra l'aigua.

ONOMÀSTICA DE COLOMERS

COMA, LA ⁵

A l'esquerra del Camí de les Coromines, entre el Cuguidà i les Arces.

COROMINES, LES ⁶

A la dreta del camí del mateix nom, una vegada s'ha sortit de Quatre Camins.

CREMAT, EL

A l'extrem NE del terme, tocant el de Jafre de Ter.

CUGUIDÀ, EL ⁷

A l'esquerra del Camí de les Coromines, per sobre de l'Alzinar.

CUIDES, LES

A banda i banda de la carretera de Vilopriu una vegada passat el cementiri de Colomers.

ERES BLANQUES, LES

Les feixes de sobre de les Cuides a la banda esquerra de la carretera de Vilopriu.

FALGUERÍS, EL

Situat a sobre del meandre més pronunciat del Ter i de l'altra banda de la carretera de Sant Jordi, entre els Castelletes i la Garriga Petita.

FEIXA DE L'HORT, LA

Situada a l'Illa de Baix (o Illa de Vall).

FEIXA NEGADA, LA

Al costat dels Arbres d'en Gep, a la banda esquerra del Camí del Falguerís, entre la carretera i la Riera de Ramema.

FEIXA NOVA, LA

A l'Illa de Baix.

FEIXES DE RAMEMA, LES

Entre la banda esquerra de la carretera de Sant Jordi i la Riera de Ramema.

FEIXES DEL RIELL, LES

Entre la Noguereda i el Camí de les Feixes Noves.

FEIXES DEL JARDÍ, LES

Entre les cases de la Presa i les Cadires.

⁵ És un terme molt estès arreu de la toponímia dels PP CC. Depressió més o menys pregona i planera en terreny de muntanya.

⁶ Coromina, camp de secà. Es també un topònim molt estès arreu de Catalunya.

⁷ Possiblement de cugüi, cugull.

X. ESCORIGUELA

FEIXES DEL PONT, LES

A l'esquerra de la carretera de la Presa, entre la carretera de l'Estartit i el Rec del Molí.

FEIXES DEL SALICAR, LES

Entre el Camí del Salicar i el riu Ter.

FEIXES NOVES, LES

Entre el Camí de les Feixes Noves i el terme de Jafre.

FONT PAGESA, LA

A sobre de Roquesblaves, tocant Vilopriu.

GARRIGA PETITA, LA

El turó que hi ha a l'oest del Falguerís i a sobre de les Roques d'en Costa.

HORT D'EN SERRA, L'

A l'Illa de Baix.

HORT DEL RECTOR, L'

Al començament mateix del Camí de l'Illa, en la seva part esquerra.

HORTES, LES

A davant del cementiri, entre la carretera de Vilopriu i el Torrent de Vilopriu.

HORTS DE LA BARCA, ELS

Des de davant de l'antic estanc fins al Torrent de Vilopriu, entre la carretera de l'Estartit i el Ter.

HORTS DEL TER, ELS

Des de davant de l'antic estanc en direcció a l'Illa i des del Torrent de Vilopriu cap al Xalet.

ILLA DE MONT, L'

A l'esquerra del Camí de les Tribanes, una vegada passada la Riera de Ramema.

ILLA, L'

Des de la part esquerra de la carretera de la Presa fins al final del terme.

MALLOL, EL ⁸

A sobre de la Coma.

⁸ Un mallol és un cep jove. El topònim deu estar relacionat amb la vinya. Cal tenir en compte que el terme de Colomers estava dedicat en una gran part al conreu de la vinya.

ONOMÀSTICA DE COLOMERS

MAS COSTA, EL

A l'esquerra de la carretera de Vilopriu, a davant del Camp Gran.

MATA, LA

Al N. del Pedró, fins al final del terme.

MOLÍ, EL

A la part nord de la Garriga Petita.

MOLINOTS, ELS

On actualment hi ha construït el Xalet.

MORERES, LES

A la part esquerra del Camí de l'Illa, després dels Acensaments.

NOGUEREDA, LA

A la part dreta del Camí de l'Illa, entre la Tanca i les Feixes de Riell.

PAS DE GORC, EL

Entre la carretera de l'Estartit i el Bosc del Ferrer, al final del terme.

PEDRÓ, EL

A sobre del poble, entre el nucli urbà i la Mata.

PI BESSÓ, EL

Entre els Castelletes i la fi del terme, aturonat a l'esquerra de la carretera de Vilopriu.

PIJAUMES, LES

Entre el Mallol i el Cremat.

PINS DE LA MARIA, ELS

Són una part del Pedró.

PINS DE LA PEPA, ELS

Al final del Raval, fins a la Mata.

PUIG D'EN VINYES, EL

On hi ha construïdes les cases del carrer de la Pau.

QUATRE CAMINS, ELS

A la sortida del poble per la part oest, on comença el Camí de les Coromines.

REC DE RAMEMA, EL

A l'oest del poble, a sobre la Verneda.

REC DEL MOLÍ, EL

Rec que surt de la Resclosa de Colomers i que pren la direcció est, cap a Jafre de Ter.

RESCLOSA, LA

Situada al sud del poble, al riu Ter, a davant de l'antic estanc.

X. ESCORIGUELA

RIERA DE DIANA, LA

Riera que ve de Diana i passa per les Tribanes.

RIERA DE LES ARCES, LA

Creua el terme de N a S, fins al Rec del Molí, en la part més

RIERA DE VILOPRIU, LA

També anomenada Torrent d'en Ventura, Torrent de Vilopriu o simplement Torrent. Creua el terme de N a S, al costat occidental del poble.

ROQUES D'EN COSTA, LES

Entre la carretera de Sant Jordi i la Garriga Petita.

ROQUESBLAVES⁹

Entre la Tria i la Font Pagesa.

SALICAR, EL

Entre el Camí del Salicar i el riu.

SANT DANIEL

Entre la carretera de l'Estartit i els Clous.

SAULES, LES

On ara hi ha les cases de la Presa.

SORRERES, LES

Al Salicar.

TANCA, LA

A la dreta del Camí de l'Illa, al principi de tot.

TRIA, LA

Entre Roquesblaves i el Pedró.

TRIBANES, LES

A l'extrem SO del terme.

VERNEDA, LA

A l'O de les Tribanes.

VINYA VELLA, LA

A sobre del Mallol i de la Font Pagesa.

Edificacions

BOMBA, LA

Font, avui en desús, situada al carrer dels Horts.

⁹ El nom deu ser degut al fet que en aquest indret la terra té un color blavós.

CASILLA, LA

Casa dels peons de camins, ja desapareguda, que estava situada a la dreta de la carretera de l'Estartit, una mica més avall del trencant de la Presa.

DIPÒSIT, EL

Dipòsit de l'aigua, situat al cim del Pedró.

PRESA, LA

Conjunt de la presa i les cases, situat al lloc anomenat les Saules.

RESCLOSA, LA

Resclosa situada en el riu Ter, davant de l'antic estanc.

XALET, EL

Edificació feta davant del trencant de la carretera de Vilopriu.

Noms de cases

En aquest apartat hi ha els noms de les cases classificats per carrers.

AVINGUDA DE LA COSTA BRAVA:

—Can Ballell.

—Cal Fuster.

—Can Pere Ferrer.

—Can Canals (Can Nia).

—Can Pons (també Can Tia Maria i Can Pons Tia Maria).

—Cal Frare.

CARRER DE BALMES:

—Can Candelites (abans Can Quim Pau).

—Can Peric (abans Cal Resclosa).

—Can Quimet Quelillo.

—Can Pellicer.

—Ca l'Amadeu (abans Can Pouet i antigament Ca l'Hugues).

—Ca les Baldries.

CARRER DE CERVANTES:

Dreta:

—Can Pi vell (abans Can Vador Ferrer i anteriorment Can Bertu).

—Can Ric.

—Cal Pobret.

—Can Ribes.

—Can Nandu (abans Can Jombic i anteriorment Can Roura).

X. ESCORIGUELA

- Can Xiu (païssa —pallissa— d'en Janassa Pou)
- Can Garriga (abans Can Roura i Can Joan Llapart).
- Can Pere Ciset (abans Trui —Trull— d'en Falgueres).

Esquerra:

- Can Jan Ric.
- Ca la Ramona (abans Can Feliu Font).
- Ca l'Alivera —Olivera—.
- Ca l'Esquerrà.
- Can (Jan) Janassa Pou (també Ca la Sorda).
- Ca la Maria Trumfa.
- Cal Queco.
- Païssa —pallissa— d'en Ribes.
- Can Xico.
- Can Martí Cassí (abans Ca l'Anna Puntina).
- Ca la Xica Closes (també Can Janet Peric).

CARRER DEL COMERÇ:

Dreta:

- Cal Ferrer.
- Cal Fuster.
- Can Nicolau.
- Can Costa.
- Ca la Magdalena.
- Can Valentí.
- Can Busquets.
- Can Pere Met.
- Can Cisó.
- Cal Fusteret.
- Ca l'Esclopeter.

Esquerra:

- Can Susanna.
- Can Toni.
- Can Llenç vell.
- Can Jan Falgueres.
- Can Gep.
- Ca l'Eudald.
- Cal Sabater.
- Can Ventura.
- Can Gep Palom.
- Can Gavallé.

ONOMÀSTICA DE COLOMERS

- Can Nofre.
- Cal Moreno (abans Can Tou).
- Can Quel Moreno (abans Can Pau).
- Can Mònica (abans Can Ramon).
- Can Genís.
- Can Roques.
- Can Pujol (abans Can Falero).
- Can Pau.
- Cal Queco.
- Ca l'Esclopeter.
- Cal Pepó.
- Ca l'Oliaire.
- Can Nia.

CARRER DE LES HERMOSES:

- Cal Corretger (abans Can Pep Vals).

CARRER MAJOR:

Esquerra:

- Can Pi (abans Can Quintaneta i anteriorment Can Falgueres).
- Can Llarg.

Dreta:

- Can Blanc.
- Can Lari (abans Can Pujol i anteriorment Can Roques).
- Can Poc (abans Cal Frare).
- Can Payet (abans Can Cortades).
- Can Pitiua (abans Ca l'Oliva).

CARRER DE MOSSÈN CINTO VERDAGUER:

Dreta:

- Can Ral.
- Can Paula.
- Can Busquets.
- Can Pau de Sota la Vila.
- Can Ballell.
- Cal Ros.
- Ca la Lola Pou.

Esquerra:

- Can Cademont (abans Can Fornés).
- Can Boira.
- Can Ministrat.
- Can Quintana.

X. ESCORIGUELA

CAMI NOU:

Dreta:

—Can Joan Ferrer.

—Can Llenç.

—Cal Fuster.

Esquerra:

—Can Gifreu:

—Cal Carreter.

CARRER D'ORIENT:

—Can Quintana.

CARRER DE LA PAU:

Dreta:

—Ca la Ció.

—Can Ral.

Esquerra:

—Can Raimundo.

—Ca l'Alonso —o Can Ramon Alonso— (abans Ca la Rossa).

PLAÇA DE L'ESGLÉSIA:

—Can Prim (abans Ca la Casillera i anteriorment Can Castelló de Plaça).

—Can Paula vell (abans Ca l'Andreu).

—Cotxeria del Cucut.

—Can Costa vell.

—La Rectoria.

—L'Església.

PLAÇA DE LA VILA:

—Cals Francesos (abans Cal Queco i anteriorment Can Quintaneta).

—La Sala.

—Can Kobalinski (abans Cal Mestre).

PLAÇA DE SANT LLENÇ:

—Sant Llenç.

—Can Ferran.

—Ca n'Amadeu vell (abans Can Quel Gepa o Can Quelet de l'Agneta).

PUJADA DE L'ESGLÉSIA:

—Can Gifreu (abans Can Ciso)

—Cal Flequer de les Roques.

—Can Martí.

—Pati d'en Martí.

ONOMÀSTICA DE COLOMERS

PUJADA AL PEDRÓ:

- Can Paula.
- Trui —Trull— d'en Cademont.
- Can Pere Ferrer vell.

CARRER DE SANT SEBASTIÀ:

- Can Bombí.
- Cal Campaner.
- Can Teixidor.
- Can Bombí vell.
- Can Castelló del Cementiri.
- Ca les Baldíries.

CARRER DE SANTA MARIA:

- Can Pou.
- Can Llarg.
- Can Batllori.

CARRER DEL ROSARI:

Esquerra:

- Can Tonet.
- Ca la Maria Marranxa (abans Can Mallol).
- Can Pep de la Teresa (abans Ca la Jesusa).
- Can Batlle.
- Cal Maco.
- Cal Sabater (abans Cal Cucut).
- Ca l'Adela (abans can Mateu).
- Can Prim (també va ser Can Paco Paleta).
- Cal Fuster.
- Ca la Lola Poua (també Can Pep Pou).

Dreta:

- Cal Queco.
- Païssa —pallissa— d'en Llapart.
- Cal Sastre.
- Can Pep Batllori (abans Can Nandu).
- Can Terrades.
- Can Gabarró (abans Can Llapart).

TRAVESSIA DEL ROSARI:

- Can Quel Barba (abans Can Mònica).

TRAVESSIA DEL CARRER NOU:

- Cals Mestres.

X. ESCORIGUELA

TRAVESSIA DEL CARRER DE VILOPRIU:

—Can Pere Poc (abans Cal Barber).

—Can Cantenys.

—Can Marcel.lino.

CARRER DE VILOPRIU:

Esquerra:

—La Botiga.

—Can Genís.

—Can Cantenys.

—Can Puntí (també Can Bonany).

—Can Quico (també Can Tou de Dalt).

—Can Calones.

—Can Vador Damià (abans Can Pere Met).

Dreta:

—Can Batllori.

—Can Pere Ciset:

—Can Llarg.

—Ca la Maria del Bar (abans Cal Campaner).